

att se

Den lilla konstguiden

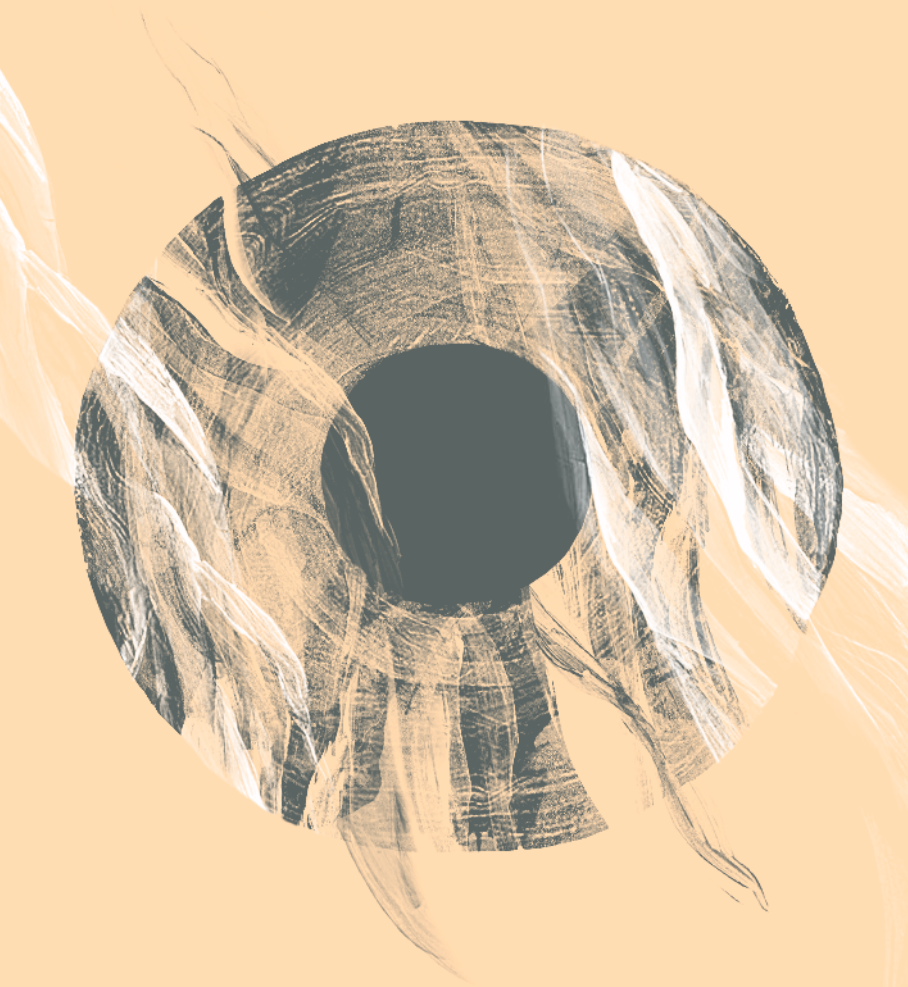
Att se konst

Konst är spännande och ger oss nya tankar och insikter, men för många kan den också vara förknippad med osäkerhet. Har du inte rätt kunskap eller verktyg kan den vara svår att förstå och uppleva.

Men konsten är till för alla och du behöver inte vara expert för att förstå den. Den här enkla guideboken visar vägen till konsten och är till för dig som är nyfiken och vill lära dig att se.

Boken bygger på erfarenheter från SAK UNG, Sveriges Allmänna Konstförenings projekt som arbetar för att öppna upp konstvärlden för unga. Här finns allt du behöver för att nyfikenheten upptäcka konsten och göra konstupplevelsen till ett roligt äventyr.

Här hittar du en enkel guide för att tolka konst, tips på övningar som höjer upplevelsen och en ordlista med de viktigaste konstorden. Så bege dig till din närmaste konstutställning, ta med dig boken och låt äventyret börja!

*Vad är konst?
– och hur gör
man för att
förstå den?*

Till skillnad från musik som många av oss redan som små har fått lära oss hur man ska uppleva, kan konst vara något många sällan eller aldrig har upplevt. Därför är det inte konstigt att det kan kännas svårt att förstå konsten när man inte fått chansen att lära sig se den.

DEN ENKLA VÄGEN TILL KONSTEN

Att uppleva ett konstverk är ofta enkelt och lustfyllt. Knepet är att veta hur man ska börja, och var man ska titta. Kanske gör verket dig glad, förvirrad eller arg, kanske känner du ingenting. Men oavsett får du en upplevelse som kommer föda nya tankar.

Att betrakta ett konstverk är inte helt olikt att läsa en bok:

- först tittar du på omslaget och läser baksidestexten för att få en bild av vad boken handlar om och ifall den verkar intressant.
- därefter läser du boken och upplever den.
- när du läst ut boken reflekterar du över vad du läst och landar i vad du tyckte om boken.

Och precis som det blir svårt att förstå boken om du bara läser halva, så blir det svårt att förstå konsten om du inte stannar upp och betraktar den.

VARFÖR ÄR KONST VIKTIGT?

När du upplever konst händer något inom dig. Din reflektionsförmåga stärks, kreativiteten blir större och du öppnar upp för nya impulser och tankar. Kort sagt är konst inte bara något vackert att titta på, utan också något som gör oss bättre på att tänka och reflektera.

Konst är viktigt för att ett demokratiskt samhälle ska vara starkt och är en vital del av yttrandefriheten. Sverige har tydligt uttalade kulturpolitiska mål som säger att alla ska ha lika möjligheter att ta del av konst.

Tyvärr visar forskning att människors tillgång till konst påverkas av socioekonomiska faktorer, var man bor och vilken

bakgrund man har. Alla har helt enkelt inte samma möjlighet att få ta del av konsten.

För oss i SAK UNG är allas möjlighet att få uppleva konst en viktig demokrati- och jämlikhetsfråga. Vi vill sänka trösklarna till konstvärlden så att fler människor kan delta, uppleva och ta plats i konsten.

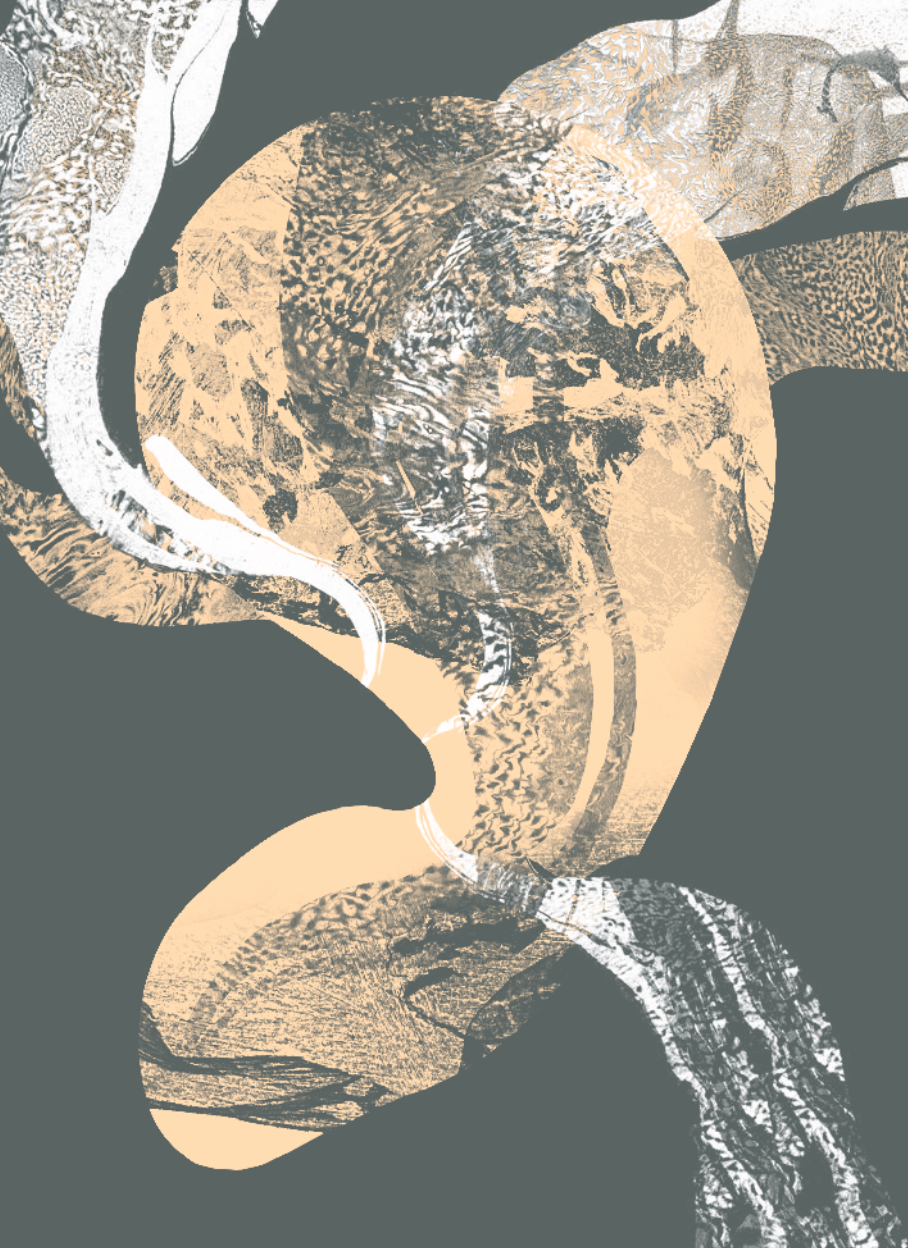
ENSAM ELLER TILLSAMMANS?

I SAK UNG tror vi på att konst blir roligare tillsammans, för i samtalet med andra får vi möjlighet att dela tankar och diskutera intryck. Men det är också viktigt att ta chansen att uppleva konsten på egen hand utan distraktioner från andra. På så sätt kan du inte bara få en ny upplevelse av konst som du tidigare varit i kontakt med, du kan också lära dig mer om dig själv.

MED RÄTT ATT TOLKA

Det finns fördomar om att konst är svårt eller att man måste vara expert för att förstå den eller få uttala sig om den, men det är fel. Alla har rätt att ta plats i konststrummet, uppleva konsten och skapa sin egen bild av den. Att tolka ett konstverk är en subjektiv upplevelse och din tolkning är lika rätt som någon annans.

Guide till konsten

1 Titta

Det viktigaste steget är att ta dig tid att stanna upp och titta.

2 Se

Lär dig att se konstverket för att förstå dess mening och innehåll.

3 Tänk

Låt dina tankar och reflektioner leda dig till din egen tolkning.

1

Titta

Det kan vara överväldigande att komma in i en utställning med många konstverk, så välj ut ett verk som fångar ditt intresse och fokusera på det. Låt blicken vandra över konstverket och beskriv för dig själv vad du ser.

Tips!

Ju längre du tittar – desto bättre förstår du konsten. Precis som med en film förstår man inte så mycket om man bara tittar ett kort ögonblick. Därför är det viktigt att stanna upp och ge konsten tid.

ATT FUNDERA PÅ

*Vad har konstnären
använt för material
och teknik?*

*Har konstverket ett
föreställande motiv
eller är det en
abstrakt form?*

*Vilka färger, former
och kompositioner ser
du i konstverket?*

Se

När du har studerat konstverket ytligt är det dags att se på dess innehåll och betydelse. Känn efter vilka tankar och associationer som det väcker inom dig. Ha ett öppet sinne och låt dina tankar vandra fritt.

Tips!

Ha tålamod om tankarna inte kommer direkt, ge det tid. Pröva att börja fokusera på en detalj som väcker din nyfikenhet, och när du reflekterat över den kan du låta ögat vandra vidare genom konstverket.

ATT FUNDERA PÅ

Påverkar konstverkets titel, material och form din upplevelse?

Vad får motivet dig att tänka på?

Har konstnären beskrivit sina tankar om konstverket?

Påverkas ditt intryck av egna erfarenheter?

Tänk

Det sista steget är att reflektera över associationerna och tankarna som konstverket ger dig. Genom att sammanfatta dem skapar du din alldeles egna tolkning av konstverket.

Tips!

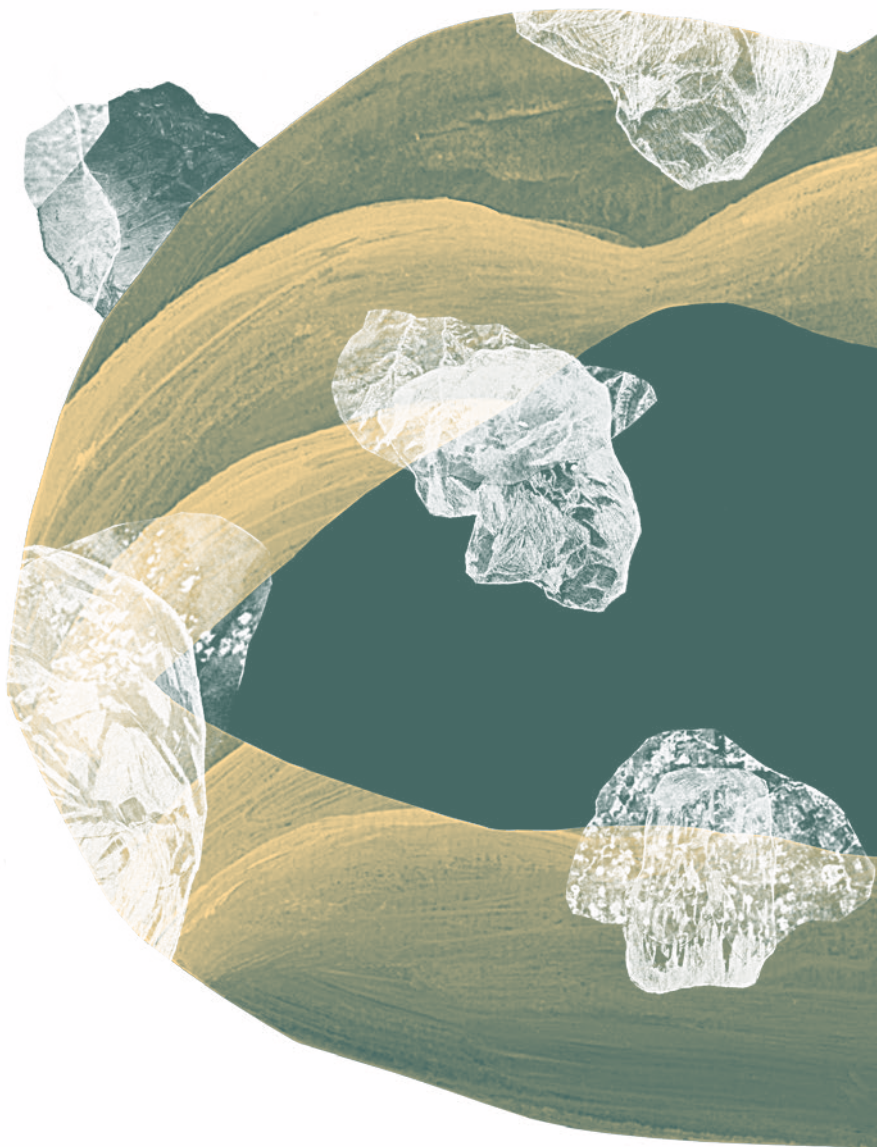
Konst kan väcka många olika känslor och ingen av dem är fel. Släpp taget om förväntningar på vad du borde känna. Att uppleva ett konstverk är subjektivt, och din tolkning är lika sann som andras.

ATT FUNDERA PÅ

*Vilka känslor väcker
konstverket i dig,
och varför?*

*Vad tycker du om, och
vad tycker du inte om
i konstverket?*

*Om konstverket har
ett uttalat budskap,
tycker du att det
förmedlas på ett bra
sätt?*

Låt oss se på konsten med nya ögon

Det finns många sätt man kan förvandla besöket i en utställning till ett spännande äventyr. Testa några av våra konstlekar som ett sätt att fördjupa din upplevelse av konsten och få nya perspektiv. Alla övningar kan göras både på egen hand eller tillsammans med vänner.

Om du får inspiration kan du även prova att utveckla din egen lek – bara fantasin sätter gränser!

Tips!

Ju mer konst och ju fler utställningar du ser, desto tryggare kommer du känna dig. Våga ta plats och ha mod att upptäcka konsten på just ditt sätt, oavsett om det är genom lugn reflektion eller rolig lek.

ÖVNINGAR OCH LEKAR

Hitta på en ny titel

↑ Abstrakta konstverk kan ibland kännas knepiga att förstå, och det är svårt att veta hur man ska börja titta på det. Varför inte börja med att komma på ett namn till verket?

Den här leken kan kännas svår men själva poängen med abstrakt konst är att fritt kunna associera. Börja med att välja ut ett abstrakt konstverk och betrakta det. Om du fick komma på en egen titel till det, vad skulle konstverket då heta? Motivera gärna ditt val och lyssna vad din vän har valt för titel. ↓

ÖVNINGAR OCH LEKAR

Lev dig in i målningen

↑ Välj en målning eller ett fotografi som fångar din nyfikenhet. Föreställ dig att du kliver in i konstverket och försök besvara följande frågor:

- Vad hör du?
- Vad ser du?
- Vad finns det för dofter?
- Finns det några smaker?
- Hur känns det att vara i konstverket?

Om det finns personer avbildade i konstverket, föreställ dig vad de skulle kunna säga.

↓

ÖVNINGAR OCH LEKAR

Skattjakt i konsten

- ↑ Gör din egen konstskattjakt och gå på upptäcktsfärd i en utställning! Börja med att välja nåt du vill leta efter;
- en symbol (t.ex. cirkel eller stjärna)
 - ett motiv (t.ex. djur eller bilar)
 - en färg du tycker om
- Eller välj ditt eget tema.

Sedan börjar skattjakten. Studera konstverken runt omkring dig och se om du kan hitta det du letar efter. Hur många målningar har färgen blå? Kanske gömmer det sig en stjärna någonstans eller ett djur?

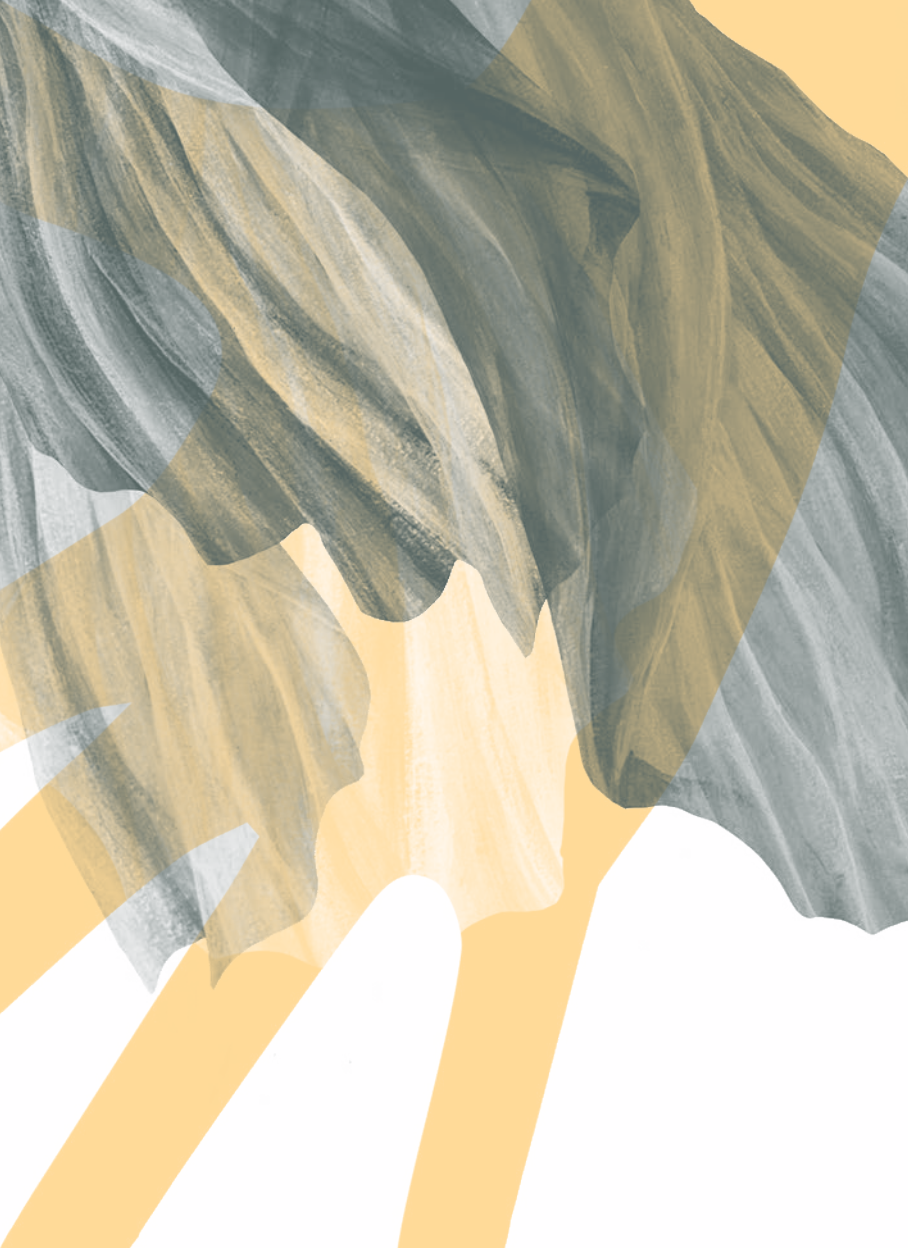
↓

ÖVNINGAR OCH LEKAR

Det hemliga konstverket

↑ Det här är en rolig lek om ni är två eller fler som besöker en konstutställning tillsammans. Den liknar frågeleken *20 frågor* och går ut på att en person i hemlighet väljer ut ett konstverk utan att säga vilket hen valt till de andra.

Sedan ska de andra försöka lista ut vilket konstverk personen har valt genom att ställa ja eller nej-frågor, t.ex. "Är det en målning?" "Är det gjort i metall"? Den person som lyckas gissa rätt får sedan välja ut nästa hemliga konstverk. ↓

Att förstå konstens eget språk

Precis som teater och musik har konstvärlden ett eget språk. Som ny kan det ibland vara svårt att förstå vad som menas. Här hittar du en kort förklaring till några av de viktigaste orden:

Abstrakt konst

○ Konst som har ett icke föreställande motiv. Konstverket kan t.ex. bestå av färger eller former. Motsatsen till abstrakt konst är figurativ konst som har ett föreställande motiv, t.ex. en häst eller ett porträtt.

Avantgarde

○ Franskt ord som betyder förtrupp. Beskrivning av konstnärer som är pionjärer i att utveckla nya konstuttryck.

Curator

○ Den person som planerar och skapar en konstupställning.

Konceptuell konst

○ I konceptuell konst är idén bakom verket det viktiga, inte hur verket ser ut. Ofta är verket en symbol för den tanke som konstnären vill förmedla.

Modern konst

○ Samlingsnamn för konst skapad mellan ca. 1860–1970, ej att förväxla med begreppet samtidskonst.

Samtidskonst

○ Samlingsnamn på all konst som skapas idag, i samtiden. Den kan vara gränsöverskridande, politisk och innehålla många olika typer av material och tekniker.

Utställningslokal

○ Det finns flera olika typer av platser som regelbundet visar utställningar med konst. Tre av dem är konstmuseer, konsthallar och konstgallerier.

Konstmuseer är ett museum för konst som har egna samlingar och visar både tillfälliga och permanenta utställningar.

Konsthallar har oftast inte permanenta utställningar eller egna samlingar av konst, utan visar tillfälliga utställningar.

Konstgallerier är privatägda platser som visar utställningar där konsten är till salu. Ofta samarbetar de med ett antal utvalda konstnärer vars verk visas regelbundet i galleriet. Det är i regel alltid gratis att besöka ett konstgalleri.

Vernissage

○ Motsvarigheten till filmvärldens premiärer. Kvällen innan en utställning öppnar bjuds folk in för att få en första titt på konsten. Ibland är vernissagen exklusiv och endast inbjudna får komma, och ibland är den öppen för allmänheten.

DET HÄR ÄR

sak ung

2017-2020

Konst för alla

Vi som gjort denna konstguide heter SAK UNG och vår vision är att sänka trösklarna till konstvärlden så att fler får möjlighet att uppleva konst. Vi vill skapa en inkluderande konstvärld och ge framför allt fler unga verktyg att ta plats och göra sina röster hörda.

SAK UNG är ett projekt från Sveriges Allmänna Konstförening för att aktivera och engagera unga i samtidskonst. År 2017–2020 har vi uppburit projektstöd från Allmänna arvsfonden och tack vare det kunnat utveckla SAK UNG till ett nationellt projekt med lokala nätverk i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Örebro, Umeå, Växjö och Borås. Nätverken har anordnat 97 event med 1200 deltagare som tillsammans upplevt konsten.

Vi hoppas att vår konstguide ger dig nycklar till en rikare konstupplevelse och mersmak att fortsätta utforska konsten. Vill du läsa mer om projektet eller kanske starta ett eget nätverk på din ort? Kontakta SAK för mer information!

MINA TANKAR OM KONST

Skriv ned dina intryck, spara namnen på intressanta konstnärer eller titlarna på konstverken som blivit dina favoriter!

Tack

Ett stort tack till alla som möjliggjort och varit en del av projektet SAK UNG: Allmänna arvsfonden, samarbetspartners på konstinstitutioner och organisationer inom ungdomsrörelsen som generöst delat med sig av kunskap och råd.

Det största tacket går till alla unga ambassadörer som varit med att forma och leda verksamheten.

Er kreativitet, nyfikenhet och glädje har gjort SAK UNG till den stora framgång det är. Ni har gjort så att hundratals unga fått ta del av konsten och ni har sänkt de annars så höga trösklarna. Genom denna bok fortsätter SAK UNG:s resa att låta fler unga ta plats i konstvärlden.

Clara Dagh

Projektledare SAK UNG 2017–2020

© SVERIGES ALLMÄNNA
KONSTFÖRENING, 2020

Redaktör *Clara Dagh*
Skribenter *Clara Dagh*
Anna Hesselbom
Grafisk form *Pasadena Studio*
Illustration *Emelie Gårdeler*
Tryck *Billes Tryckeri, 2020*

SAK är landets äldsta och största allmänna konstförening. Föreningens ändamål är sedan 1832 att inom Sverige väcka och utbreda intresse för samtida konst. Det gör vi bl.a. genom att varje år köpa in konstverk av konstnärer verksamma i Sverige, som sedan lottas ut i ett konstlotteri, samt presentera konstnärskap eller konstriktningar i en årsbok och medlemstidning. SAK är en medlemsförening och finansieras av medlemsavgifter. Bli medlem på www.konstforeningen.se

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

